

»Pozabi, Pavel, za trenotek vse reve in pomisli, da odpotujemo v kratkem mej tiste srečne prebivalce, ki jih ti imenuješ kmete, pomisli, da čaka morda tudi nas mej njimi sreča,« oglasi se Adolf. Pavel se živahno vzravna in pokaže z roko; Hektor, ki je ves čas ležal mirno pod klopjo, zalaja in pohiti po vrtu,

»Glejte, prijatelji, moj oče prihajajo. Kako se vzveselé, ko jim objavim vaši povabili!«

»Dober dan«, odzdravi nadzornik Kreslin prijazno Pavlovim tovarišem, na to se obrne k sinu, rekoč: »Pavel, veselo novico ti prinašam. Bil sem pri gospodu Bergerju, prosil me je, naj te pustim z njegovo družino za te počitnice na Greben, da boš poučeval Egona, ki je dobil danes slabo izpričalo. Kako bi bil odrekel prošnji svojega dobrotnika? Sicer je pa za nas in zate veliko odlikovanje, da te povabi tako imenitna rodovina.«

Ta vest je silno potrla Pavlove tovariše, najbolj pa Pavla samega.

Petránova Ljudmila.

(Povest. — Spisal Dobrávec.)

II.

Gisto jutro po pogrebu je mladi gospodar zbiral v prodajalnici denar in pregledoval blago, če je še vse v redu, kakor je bilo lani oni dan, ko mu je zbolel oče. Petran mu je pomagal pri tem delu ter mu izkazoval čast in pokorščino, kakor prej staremu Korenu. Ko prideta do denarnice in jo Ivan Koren odpre, zarjove kakor lev, ko se zvečer odpravlja na plen: »Denarja manjka!«

»I, kako to, gospod?« čudi se Petran; »saj so vsi omoti bankovcev, vsi zavoji srebrnjakov in krajcarjev. Vse mora biti še tako, kakor ste pustili, zakaj jaz nisem odpiral blagajnice tista dva dni prej, kot ste zaprli prodajalnico, ker tudi nisem imel ključa. Od onih dveh dnij skupilo je tukaj v predalu.«

»Pred petimi dnevi je bilo pet omotov goldinarskih bankovcev, v vsakem po sto goldinarjev, danes sta samo še dva; bilo je v dveh zavojih goldinarskih tolarjev, tudi v vsakem po sto goldinarjev, danes je samo še jeden zavoj. Torej manjka štiristo goldinarjev. Kje so?«

Petran je stal kakor okamenel. V svesti si je bil popolne nedolžnosti, vendar sam ni vedel, kako bi odvrnil strašno sumnjo od sebe.

»To menda veš«, začel je zopet Koren, »da si bil že pet dnij sam v prodajalnici, ker sem jaz imel opravka pri bolnem očetu. Kdo je torej izmaknil, denarje, če ne ti?«

Petran se je zagovarjal, kakor je vedel in znal; klical je Boga in vse svetnike na pomoč, a nič ni pomagalo. Poklicali so ključavničarja, ki je pregledal zapiralo in spoznal, da je bila blagajnica odprta z umetnim ključem kakoršne rabijo pravi tatovi.

Potem so preiskali vso Korenovo hišo od zadnje dekline in obleke rajnega volarja Bošteta pa vse do shramb samega pokojnega Korena, vse so prevrgli, a našli ničesar. Obrnili so se potem tudi v Petranovo hišo in pretaknili vse kote, ali vse zastoni. Koren je zlezal celó pod streho, in glej nesreče! našel je tam razmetane prazne omote ukradenih bankovcev. Oba s Petranom sta jih spoznala, da so pravi.

»Zadosti je dokazov!« zakričal je Koren; »sedaj po orožnike. Tatov ne maram pod streho, in denarje hočem dobiti nazaj.«

Milo je prosil Petran in vnovič zatrjeval svojo nedolžnost, saj mu ni vest očitala ničesar. Takšen človek se lahko zagovarja. A toliko huje mu mora biti v srcu, ko vidi, da vse nič ne pomaga. V duhu pred seboj vidi sramoto, ponižanje, uničeno družino in trpljenje po nedolžnem.

Petran ni mogel dokazati svoje nedolžnosti.

Pol ure pozneje je stopal pred dvema orožnikoma v zapor. Začela se je splošna preiskava proti njemu. Povpraševali so o Petranu po vseh onih krajih, kjer se je kdaj ustavljal ali bival; v njegovi hiši so vse prevrgli in našli samo to, da je prišel oni, ki je vrgel omote bankovcev pod Petranovo streho, skozi podstrešno okno; zakaj poznale so se praske na zidu in po okvirju okna. Te je napravil zlikovec z žebli v čevljih. Petran se je oddahnil, ko so mu to povedali, ker on ni nosil nikoli tako težko okovanega obuvala. Čemu tudi? — Ko so zopet preiskovali pri Korenu, našli so pod starimi jaslimi v hlevu na pol zakopanih blizu petdeset tolarjev in umetno odpiralo ali vitrih. To je Korena še huje zmešalo kot one praske na Petranovi hiši. Nikakor se ni dalo dokazati, da bi bil Petran res kriv; zakaj trgovski pomočnik nima v hlevu prav nobenega opravila, in potem tudi ni verjetno, da bi sam nesel omote bankovcev pod lastno streho skrit.

Nadaljevali so preiskavo pri vseh hlapcih in deklah, celó pri pastirju, pa niso našli ničesar.

Gospodje iz sodišča so poizvedovali o Petranovem življenju in vedenju, a nikdo mu ni mogel očitati niti za las krivice. Vsakdo, ki je poslušal Petranovo pripovedovanje, kako mu je nekdo podtaknil omote, mu je tudi verjel, vsakdo pravim, mu je verjel, samo Ivan Koren ne. Skusil je na njem sedaj ohladiti svojo jezo zastran prejšnjih navskrižij, in podtikal Petranu vsakoršne izmišljene slabosti. To pa vé vsakdo, da ljudje raje slabo govoré kot dobro, kar pa ni prav. Tudi Koren ni ravnal prav, zato tudi ni dosegel ničesar. Petranu je res škodoval veliko s svojim sumničenjem; ali, da bi ga spravil v zapor, to se mu v njegovo strašno jezo ni posrečilo. Gledal je pozneje Petrana kot svojo živo nesrečo, in raje bi bil srečal na potu tudi samega — Bog nas varuj — kot Jožefa Petrana, nekdanjega trgovskega pomočnika, ki sedaj ni vedel kaj početi, da bi pošteno preživel sebe, ženo in otroka.

Dobro je vedel, da mora Korenu izpred očij. Toda kaj pomaga, ko mu bode tako silno težko zapustiti ženo in hčerko, in kadar se povrne domov, bo moral Korenu zopet pred nos, ker stoji njegova hišica prav blizu Korenove.

Tistikrat je štel Petran že trideset pomladij v svojem življenju, in njegova nada, postati kdaj trgovec ali vsaj pošten trgovski pomočnik, mu je za vselej

splavala po vodi. Pod milim Bogom ni imel sorodnika, ne znanca, ki bi mu bil pomoč na tem razpotju. Dasi so poznali trgovci v Dolini in okolici njegovo poštenost, ni ga hotel nihče vabiti k sebi, Petran se pa ni upal nikomur ponujati.

Pri igračah. V zalogi „Fotogr. Unije“ v Monakovem.

Zima se je bližala z naglimi koraki v deželo, Petran z ženo in hčerko je pa še vedno premišljal samotno v svoji hišici, kam bi krenil, da bi vendar nedvomno dokazal svojo poštenost in bi mu bilo zopet mogoče vsakomur vedno pogledati v oči, rekoč: poglej me! res, da imam žuljave roke in tudi moram delati, a zato je moje delo pošteno in moja vest čista.

Ugibal je včasih po cele noči, mislil in molil je prisrčno za božjo pomoč.

(Dalje prihodnjič.)

